

CONCOURS GÉNÉRAL DES LYCÉES

—

SESSION 2023

—

**VERSION ET COMPOSITION EN LANGUE HÉBRAÏQUE**

(Classes de terminale voie générale et toutes séries technologiques)

Durée : 5 heures

—

*L'usage du dictionnaire bilingue est autorisé*

**Consignes aux candidats**

- Ne pas utiliser d'encre claire
- N'utiliser ni colle, ni agrafe
- Ne joindre aucun brouillon
- Ne pas composer dans la marge
- Numéroter chaque page en bas à droite (numéro de page / nombre total de pages)
- Sur chaque copie, renseigner l'en-tête + l'identification du concours :

Concours / Examen : CGL

Matière : HEBR

Session : 2023

**Tournez la page S.V.P.**

*N.B. Les noms propres figurent en gras dans le texte.*

קסניה ויואש הם תלמידים בכיתה ג' בגימנסיה העברית בירושלים. העלילה מתרחשת בשנות השבעים אחרי מלחמת יום כיפורים.

בית ספר יסודי, כיתה גימ"ל, שעת הלימודים השנייה. התלמידים רוכנים על תרגילים בחשבון. בקצה השורה שליד החלון משעין אחד מהם את גבו למסעד, ומטיל את משקל גופו לאחור. רגליו הקדמיות של הכיסא נישאות באוויר, בהונותיו של הילד שעונות על הרצפה. הילד מתנדנד. לא אחת הוזהרו התלמידים של אותה הכיתה שלא להתנדנד. "נדנדה היא נדנדה. הכיסאות הם רכוש בית ספרי." הילד, **יואש**, איננו מהמרדנים, ובמעשהו ודאי איננו מבקש להתריס נגד סמכות כלשהי. אלא שבעודו מרוכז בתרגילים שלפניו, הוא מנדנד את עצמו בהיסח דעת. מוצץ את עפרונו ומתנדנד. ומתוך שהוא מרוכז בתרגילים, אין הוא מבחין במחנכת הכיתה שמתקדמת לעברו בין השורות [...]. המחנכת נהגה להתהלך בחדר, ושום מבטים לא עקבו אחריה. אבל כעת, לשמע צעקת בהלה חטופה, מופנים לעברה שלושים ושבעה פרצופים. מאוחר יותר ציינו **שיואש** לא השליך את הכיסא לא על המורה, בכוונה לחבול בה, ולא על החלון, בכוונה לנפצו. יד הגורל, או שמא ידו של המזל הרע, היא שכיוונה את הכיסא אל פניה של **קסניה**.

**קסניה** צרחה וכיסתה את פניה. דם שתת מעבר לאמות ידיה וזלג אל חולצת התכלת שלה. אפה של הילדה נשבר, וניב אחד עליון, שן חלב, נעקר. [...]. **יואש** הוחזר לבית הספר יומיים לאחר האירוע, ביום שבו גם **קסניה** חזרה, ומלבד אותה הרחקה לא נגזר עליו עונש. הוא היה מהסוג שמורים מכנים "ילד אהוד", ושמחנו: לא רצינו שיישלח למוסד לפושעים צעירים.

עד שהוחזר אלינו חזרנו ואמרנו "מוסד לפושעים צעירים", והצירוף הזה העיר בנו אימה מענגת. היינו ילדים טובים, תלמידים בגימנסיה העברית<sup>1</sup>. ידיעותינו על העולם היו מעטות, אבל בדמיונו היה מוסד כזה — מוסד לילדים פושעים.

"הוא כמעט הרג אותה", אמרנו, וגם באמירה הזאת היה עונג.

איך נפטר מעונש? אפשר רק לשער. זה היה בסופן של שנות השבעים, ואירועים שונים חלפו אז בלי ליפול לידיהם של עיתונאים ועורכי דין. והיו גם נסיבות מקילות. היו. המחנכת לא נהגה כשורה, היא הבהילה מאוד את הילד. וגם הרקע של העברין הובא כנראה בחשבון: אמו חולה, נכנסת שוב ושוב לאשפוז. אביו — בכיר במערכת הביטחון<sup>2</sup>, מהמעטים שיצאו צודקים ממלחמת יום הכיפורים, ומאלה שנקראו לנקות את האורוות אחריה. אחיו הבכור, בוגר מוערך של בית ספרנו, בקורס חובלים<sup>3</sup>. אם יגזרו על הילד הרחקה ממושכת — מי יטפל בו? [...].

[ "מה שהוא עשה לי זה לכל החיים." **קסניה** ישבה על שולחן המורה, ומעגל של ילדים התקבץ סביבה פעם נוספת. בעודה מדברת הלך המעגל וגדל. "לכל החיים זה לתמיד, לתמיד ולעולם!" היא הדגישה.

זכור לנו רגע של שקט. לו העז מישהו להפר אותו, מיד היו חובטים בעורפו — ברור היה שהאצבועונית<sup>4</sup> לא גמרה לומר את דברה. **יואש** ודאי לא העלה בדעתו לומר מילה. ארשת פניו היתה רצינית, חגיגית כמעט.

ואז, בקול צלול, הוסיפה **קסניה** ואמרה שעכשיו, אחרי שהורידו לה את התחבושת וכולם רואים את האף היהודי שהוא עשה לה, **יואש** חייב להיענש. על מעשה כזה לא סולחים, אבל היא תסכים לסלוח לו בתנאי אחד.

"מעכשיו אתה עבד שלי," היא פסקה והישירה אליו מבט.

<sup>1</sup> הגימנסיה העברית Établissement scolaire prestigieux à Jérusalem

<sup>2</sup> בכיר מערכת הביטחון militaire haut gradé

<sup>3</sup> קורס חובלים École des officiers de la marine militaire israélienne

<sup>4</sup> אצבועונית La petite Poucette - référence au conte d'Andersen

העונש הכמו־מקראי התקבל על דעת כולנו. **יואש**, כבר אמרנו, היה מהאהודים, אבל התחכום המוסרי של המבוגרים, שפטרו אותו מעונש, נשגב מבינתנו. האמנו שעל נזק 'לתמיד ולעולם' חייבים לשלם. ]

נבהיר שלא היה דבר חריג או מוזר בפיצוי **שקסניה** בחרה לה: עבדות רְווחה אצלנו באותם הימים: שניים היו מתקוטטים, אחד מהם היה מרתק את חברו אל האֶסְפֶּלֶט או מסובב לו את הזרוע מאחורי הגב.

"תשחרר אותי!"

"לא משחרר! קודם תגיד שאתה עבד שלי!" [...]

הסכמי עבדות מעטים נחתמו לזמן מוגבל — "אני עבד שלך עד יום שישי" — אך רוב ההסכמים לא כללו סעיף כזה, כי גם בלי הגבלה חוזית של משך השעבוד, עבדים אצלנו לא נצרכו לחכות לשנת שמיטה על מנת לצאת לחופשי. ההסדרים נטו להתפורר מהר, לעתים עוד לפני שהסתיים יום הלימודים. דמיונו היה מוגבל, והאמת שלא ידענו מה לעשות בעבדים.

אם היה משהו חריג בשעבוד של **יואש** זאת העובדה שעד אותו היום וגם לאחריו, לא היה מקרה שבו השתעבד בן לבת או ההפך. זה היה חריג. אך באותו היום, אולי בשל הצדק הגלוי שבעונש, לא נתנו על כך את הדעת. [...]

**יואש**, מיום שעמד על רגליו היה גבוה, והוא נשא את גובהו כמו זכות מולדת. ראשה של **קסניה** הגיע בקושי עד לחזהו, וכשהלך אחריה, נושא את תיק האוכל האדום שלה — המראה היה מצחיק. "שב!" היא היתה פוקדת. וכשהתיישב מולה אמרה: "העבד שלי צריך להיות יפה. הוא צריך שיקשטו אותו." ופיזרה על שערן פרחים קטנים.

או שאמרה: "העבד שלי עצוב. אני צריכה לדגדג אותו שיצחק." וליטפה את אחורי סנטרו כאילו הוא חתול.

ואמרה גם: "העבד שלי חייב לאכול עכשיו. אחרת לא יהיה לו כוח לשרת אותי." ובצעה את כריך הגבינה שאמה הכינה לה, ושמה נתח־נתח בפיו.

גיל הראבן, **חיים**, הוצאת אחוזת בית, 2022, עמ' 12-15

## Questions :

### 1. Commentaire en hébreu :

נתחו את הטקסט **בעברית** וענו לשאלות הבאות:

1. תארו את האירועים שהובילו לכך שיואש הפך לעבד של קסניה ובמה התבטאה העבדות.
2. כיצד מיוצגת האירוניה בקטע? הביאו דוגמאות הממחישות את האירוניה בתיאור הדמויות, העבדות, עונש...]
3. המספר בקטע אומר: "העונש הכמו־מקראי התקבל על דעת כולנו [...] אבל התחכום המוסרי של המבוגרים, שפטרו אותו מעונש, נשגב מבינתנו. האמנו שעל נזק 'לתמיד ולעולם' חייבים לשלם." המבוגרים נותנים לילדים לקבוע את העונש בעצמם ולא מתערבים. האם לדעתכם המבוגרים צודקים? נמקו.

### 2. Traduisez en français :

תרגמו לצרפתית את הקטע המסומן החל מ- "מה שהוא עשה לי" ועד ל- "חייבים לשלם".

